

Əli Hicrani

VƏHDƏT VƏ BİRLİK YOLUNUN ÇIRAQLARI



İki qardaşın (şiə və sünninin)
birliyi

1999

VƏHDƏT VƏ BİRLİK YOLUNUN CIRAQLARI

ƏLİ HİCRANİ

VƏHDƏT VƏ BİRLİK YOLUNUN CIRAQLARI

İki qardaşın (şiə və sünninin)
vəhdət və birliyi

1999



Bismillahir-rəhmanir rəhim

Kitabın adı:	Vəhdət və birlik yolunun cıraqları
Müəllif:	Əli Hicrani
Tərcümə edən:	T. Cəfərov
Naşir:	Müəlif
Tiraj:	5000
Cap növbəsi:	Birinci
Çapxana:	«Etimad» Qum şəhəri

Bu kitabın çap və sair hüquqları
müəllifə məxsusdur.

ÖN SÖZ

Əziz və hörmətli oxucular:

Bu zamanlarda, Azərbaycanın müsəlman övladlarının çoxlu şübhələrlə qarşılaşması, müsəlman ictiməsinin müxtəlif firqələrə bölünməsinə səbəb olmuşdur.

Bu məsələyə ciddi yanaşaraq, ortaya çıxmış bu böyük təhlükənin aradan qaldırılması üçün və həqiqəti olduğu kimi nəzərinizə çatdırmaqdan ötrə, bu kitabı, sizin xidmətinizə təqdim edirik.

Oxuyacağınız bu kitabı yazmaqda məqsədimiz müsəlman, yəni şiə və sünni qardaşlarımızın arasına ixtilaf və ayrılıq salmaq deyildir. Beləki, müsəlmanların arasına ixtilaf və çəkişməni salmaqla fitnə-fəsad yaratmaqlıq, şeytan və şeytan sifətli insanların və həmçinin keçmişdə olduğu kimi islam və müsəlmanların düşmənlərinin həmişəki arzusudur. Əslində məqsədimiz peyğəmbərin gətirdiyi İlahi gözəlliyə malik olan bu daimi sünnət və qanunlara dəvət edib, müsəlmanları vəhdət və birliyə çağırmaqdır. Şübhəsiz ki, biz müsəlmanlar Allah-Təalanın Qurani-Kərimdə buyurduğu və həmçinin Peyğəmbər (s)-in əmr etdiyi kimi, İslam dininin mənəvi möhkəmliyi malik olan sünnət və qanunlarına tabe olaraq, onları himayət edib qorumaalıyıq. Bəlkə bu yolla, biz də müsəlmanların islamın ilk yaranışında yiyələndikləri izzət və əzəmətə, nail olaq. Elə burdaca belə bir suala ehtiyac duyulur ki, görəsən müsəlmanların (şiə və sünnünün) vəhdət və birliyi mümkündürmü?

Əgər mümkün olsaydı Allah-Təala ona əmr etməzdi. Halbuki Qurani-Kərimdə neçə yerdə ona işarə edibdir.

Necə ki, Mütəal Allah «Bəqərə» surəsinin 163-cü ayəsində buyurur:

وَالْهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

Və ilahukum ilahun vahid. La ilahə illa huvər-rəhmanur-rəhim.

«Sizin tanrınız bir olan Allahdır, Ondan başqa tanrı yoxdur. O, rəhmlidir, mərhəmətlidir».

İkinci isə odur ki, mübarək «Nəhl» surəsinin 22-ci ayəsində yenədə Mütəal Allah insanlara kitab edib buyurur:

إِلْهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

İlahukum ilahun vahid fəlləzinə la yuminunə bil axirəti qulubuhum munkirətur və hum mustəkbirun.

«Sizin tanrınız bir olan Allahdır. Axirətə inanmayanların qəlbləri isə (Allahın qüdrət və əzəmətini, vəhdaniyyətini) inkar edər. Onlar (haqqa boyun qoymağı, Allaha iman gətirməyi) özlərinə sığışdırmazlar».

Üçüncü isə «Ənbiya» surəsinin 108-ci ayəsində Allah-Taala öz hörmətli peyğəmbəri olan Həzrət Mühəmməd (s)-ə xitab edib, buyurur:

قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلْهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

Qul innəma yuha iləyyə innəma ilahukum ilahun vahid. Fəhəl əntum muslimun.

«(Müşriklərə) de ki, mənə, həqiqətən, belə vəhy olunur: «Sizin tanrınız ancaq bir olan Allahdır. Bundan sonra (Ona) itaət etməyə (müsəlman olmağa) boyun qoyacaqsınız mı?»

Dördüncü odur ki, yenədə Mütəal Allah «Həcc» surəsinin 34-cü ayəsində tamam əsrdə olan insanlara xitab edib buyurur:

فَالْهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا

Fə ilahukum ilahun vahid fələhu əslimu

«Sizin tanrınız yalnız bir olan Allahdır. Yalnız Ona təslim olub itaət edin».

Beşincisi odur ki, Mütəal Allah islamın əvvəlində olan müsəlmanların vəhdət və birliyindən xəbər verib və onları ixtilafa səbəb olan məsələlərinə işarə edərək yenədə onları vəhdət və birliyə dəvət edir. Belə ki, «Yunus» surəsinin 19-cu ayəsində buyurur:

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

Və ma kanən-nasu illa ümmətən vahidə fəxtələfu və ləvla kəlīmətun səbəqət min rəbbikə ləquziyə bəynəhum fiyma fiyhi yəxtəlifun.

«İnsanlar (əvvəlcə) ancaq tək bir ümmət idilər (eyni bir dində idilər). Sonra (aralarında ixtilaf düşdüyü üçün) ayrıldılar. Əgər Rəbbin tərəfindən öncə bir söz (ilahi hökm, təqdir) olmasaydı (sorgu-sual və cəza qiyamətə saxlanılmasaydı), ixtilafda olduqları məsələlər barəsində aralarında dərhal hökm verilmişdi».

Elə bu barədə Mütəal Allah müsəlmanların vəhdət və birliyinə təkid edərək «Ənbiya» surəsinin 92-ci ayəsində yenə də buyurur:

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ

İnnə hazihi ümmətukum ümmətən vahidə və ənə rəbbukum fəbudun.

«(Ey insanlar!) Həqiqətən, bu (tövhid dini olan islam) tək bir din olaraq sizin dininizdir. Mən də sizin Rəbbinizəm. Buna görə də yalnız Mənə ibadət edin!»

Əziz oxucular: Sizin xidmətinizə çatdırdığımız bu neçə ayədən belə düşünülür ki, müsəlmanların (şiə və sünnünün) və

islam adına yaranan tamam məzhəblərin vəhdət və birləşməyi mümkün olan bir məsələdir. Bu halda belə bir sual ortaya çıxır ki, görəsən Mütəal Allah vəhdət və birləşməyin əsas və kökünü də bəyan edibdirmi?

Yəni müsəlmanlar nədə vəhdət edib sıx bir şəkildə birləşərək hansı ixtilafa səbəb olan məsələdən əl götürməlidirlər?

İşarə etdiyimiz sualın cavabı budur ki, Mütəal Allah qeyd etdiyimiz ayələrdə müsəlmanları, vəhdət və birliyə dəvət etdiyi kimi, «Ali-İmran» surəsinin 103-cü ayəsində onun əsasını açıq şəkildə bəyan edərək buyurur:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

Və təsimu bihəblillahi cəmiyən və la təfərrəqu vəzkuru nīmətəllahi əleykum. İz kuntum ədaən fəəll əfə beynə qulubikum fəəsbəhtum bi nīmətihi ixvanən və kuntum əla şəfa hufrətin minənnari fəənqəzəkum minha kəzalikə yubəyyinullahu ləkum ayatihi ləəlləkum təhdədun.

«Hamılıqla Allahın ipinə (dininə, Qurana) möhkəm sarılın və (firqələrə bölünüb bir-birinizdən) ayrılmayın! Allahın sizə verdiyi nemətini xatırlayın ki, siz bir-birinizə düşmən ikən. O sizin qəlblərinizi (islam ilə) birləşdirdi və Onun neməti sayəsində bir-birinizlə qardaş oldunuz. Siz oddan olan bir uçuğunun kənarında ikən O sizi oradan xilas etdi. Allah Öz ayələrini sizin üçün bu şəkildə aydınlaşdırır ki, haqq yola yönəlmiş olasınız!»

Yenə də bir məsələnin izahına ehtiyac duyaraq bu mətləbi sizin xidmətinizə çatdırmaq istəyirəm. O budur ki, «həblullah» (Allahın ipi - dini) İslamın əvvəlində Quran və peyğəmbərin özü idi. Yəni müsəlmanlara Quranın mübarək ayələrinə və

Peyğəmbər (s) əmr etdiyi hökümlərə itaət edərək, hamılıqla onda vəhdət edib birləşmələri vacib olunmuşdur.

Lakin Peyğəmbər (s) həyatını dəyişəndən sonra, həblullah, yəni müsəlmanların vəhdət və birləşməyinin əsası, Quran və Peyğəmbərin sifariş edərək tapşırdığı, Əhli-beytidir. (Vəsi və xəlifələridir)

Necə ki, Cabir ibn Abdullah Ənsari rəvayət edir ki, bir dəstə camaat Peyğəmbərə sual verib soruşdular: Ya Rəsulullah, «**Və təsimi bir həblillah cəmiyən vələ təfərrəqu**» ayəsində olan həblullahdan məqsəd nədir?

Peyğəmbər buyurdu: Həblullahın mənası Mütəal Allah digər bir ayədə bəyan edərək belə buyurub:

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَّةُ أَيْنَ مَا تُقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ وَحَبْلِ مِنَ النَّاسِ وَبَاءُوا
بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ

Zuribat ələyhimuz-zillətu əynə ma suqifi illa bi həblin minəllahi və həblin minən-nadi və bay biğəzəbin minəllahi... ta axır

«Onlara (yəhudilərə), harada olursa olsunlar, zillət damğası vurulmuşdur. (Onlar bu zillətdən) yalnız Allahdan olan bir ipə və insanlardan olan bir ipə sarınmaqla (islami qəbul etməklə, yaxud öz dinlərində qalıb müsəlmanlara cizyə verməklə) xilas ola bilərlər. Onlar Allahın qəzəbinə düçar olmuş».¹

Həblullah Qurani-Kərimdir və həblu minən-nas isə mənim vəsim və xəlifəmdir. Sonra yenə də sual verib soruşdular: Ya Rəsulullah! Sənin vəsin və xəlifən kimdir?

Peyğəmbər Əli (ə)-a üz tutub buyurdu: Bu kəs məndən sonra mənim vəsim və xəlifəm və həblun minənnasdır. İndi

¹ «Ali-İmran» surəsi ayə 112.

mənə və Qurana itaət etməyiniz vacib olduğu kimi, məndən sonra da həblullah (Quran) və **həblun minənnas** yəni mənə vəsi və xəlifə olan Əliyə itaət etməyiniz vacibdir.¹

Digər bir hədisdə Cabir İmam Baqir (ə)-dan rəvayət edib ki, o Həzrət buyurdu:

«Mübarək ayədə işarə olunan həblullah ki, Mütəal Allah hamının ondan yapışmasına əmr edib Peyğəmbər (s) həyatını dəyişəndən sonra məqsəd biz ali Məhəmmədik».²

Yenə də Cabir başqa bir rəvayətdə İmam Baqir (ə)-dan bu mübarək ayənin mənə və təfsirində rəvayət edib ki, o Həzrət buyurdu:

«Mütəal Allah Peyğəmbərdən sonra onun ümmətinin çəkilib bir-birləri ilə ixtilaf edəcəklərini bildiyi üçün; keçmiş ümmətləri bu xoşa gəlməz əməldən nəhy etdiyi kimi bunları da bir-birləri ilə çəkişib ixtilaf etməkdən nəhy etdi. Bəs bu səbəbdən müsəlmanlara xitab edib buyurdu: **«Və təsimu bi həblillah cəmiyə və la təfərrəqu»** Yəni ali Məhəmmədin vilayət və ümmətindən yapışın. **(Vəla təfərrəqu)** və onların göstəriş və etdiyi əmirlərdən boyun qaçıraraq digər bir kəslərdən itaət etməyin.³

Bəs bu qeyd etdiyimiz ayələrdən açıq şəkildə məlum olur ki, biz birlik yarada bilərik.

İşarə etdiyimiz kimi yenə də bir çox yerlərdə Mütəal Allah və islam peyğəmbəri olan Məhəmməd (s) müsəlmanların vəhdət və sıx birliyinin əsasını bəyan edərək, onu Qurani-Kərim və Peyğəmbərin Əhli-beytindən yapışmaqda görmüşdülər.

Bəs ixtilafın olmasına ehtiyac duyulmur, lakin ixtilafın necə və nə üçün olduğunu tarix və hədis kitablarında müfəssəl şəkildə

¹ «Təfsiri Bürhan» cild 1, səh. 305.

² «Təfsiri Nurus-səqaleyn» cild 1, səh. 378.

³ «Təfsiri Nurus-səqaleyn» cild 1, səh. 378.

bəyan ediblər. Elə bu əsasdan biz gərək keçmiş müsəlmanların ixtilaf və parçalanmasını və Peyğəmbər (s)-in sünnət və qanunlarında uzaq düşmələrini təkrar etməyək. Bundan sonra biz müsəlmanlara lazımdır ki, müqəddəs islam dinimizin sünnət və hökumlərində daha artıq diqqət edək.

Yəni, müqəddəs islam dininin hökm və qanunlarına düzgün şəkildə əməl etmək üçün geniş və tam açıq bir fikirlə bu mühüm məsələyə yaxından ciddi yanaşaraq, Quran və Peyğəmbərin məsum (ömürlərində bir kiçik günah etməyən) Əhli-beytindən möhkəm yapışib, onlara itaət etməliyik.

Hörmətli oxucular, gəlın müsəlmanların birlik və vəhdətinin əsasının nə olduğunu dərk edib keçmiş insanların səhvlərini təkrar etməyək.

Əgər siz bir balaca diqqət etsəniz görərsiniz ki, tarix və hədis kitabları ilə maraqlanan ziyalı və dini alimlər belə qeyd edirlər ki, İslam Peyğəmbəri dünyasını dəyişmədən öncə, bir çox məqamlarda, sifariş edərək təkid etdiyi sünnət və qanunlardan biri, Əli (ə) və onun nəslindən gələn imamların peyğəmbərə xəlifə olmasıdır.

Elə bir sünnət və qanun ki, islam dininin hamısı olan Məhəmməd Peyğəmbər (s) Qədir-Xum çölündə o dövrdə olan hacıların və habelə öz böyük səhabələrinin hüzurunda onu çoxlu təkidlərlə, orda olan müsəlmanlara çatdırıb və o sünnətə əməl etməyi, öz ümmətinə (sonrakı müsəlmanlarada) vacib bilibdir.

Necə ki Qədir-Xum çölündə.

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ

Ya əyyuhər-rəsul bəlliğ ma unzilə iləykə min rəbbik.

«Ya Peyğəmbər! Rəbbinə tərəfindən sənə endirilmiş olanı (Əli ibn Əbitalibi özünə xəlifə və canişin olması məsələsini)

təbliğ et»¹ ayəsi nazil olandan sonra Əmirəl-möminin Əli (ə)-i camaat qarşısında yanına çağıraraq, onu özünə xəlifə təyin etdi.

Belə ki, o Həzrətin imamət və xilafətinə² (rəhbərlik və göstərişlərinə) itaət etməyi hamı üçün vacib bilib və müsəlmanları bu sünnətə əməl etməkdə vəhdət və birliyə əmr etdi.

Sonra Rəsuli-Əkrəm mübarək kəlamına davam edərək, bu sünnət və ilahi qanunda, vəhdət edib birləşənləri, dua və müsəlmanların arasında ixtilaf salıb, bu birliyi pozanlara isə, nifrin etdi. Necə ki, uca səslə buyurdu:

مَنْ كُنْتُ مَوْلَاَهُ فَعَلَيْ مَوْلَاَهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ وَ انْصُرْ
مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذِلْ مَنْ خَذَلَهُ

Mən kuntu mövlahu fə Əliyyun mövlah. Əllahummə vali mən valahu və adi mən adahu vənsur mən nəsarəhu və xzul mən xəzələh.

«Ey camaat! Hər kəs ki, mən ona ağa və mövlayəm, məndən sonra, Əli onun ağa və mövlasıdır. İlahi, Əlinin vilayət və imamətində vəhdət edib birləşənlərə kömək və onun imamət və xilafətində ixtilaf edib müsəlmanların birliyini pozanlara düşmən ol.

Onun haqqını tapdalayanları isə, xar və zəlil et».

Elə bu anda ki, hələ Peyğəmbər (s) Əli ilə bir-birindən ayrılmamışdılar. Cəbraili-Əmin, o Həzrətə nazil olub, Mütəal Allahın tərəfindən bir ayə nazil etməklə, müqəddəs islam dinini kamil olmasını, İslam Peyğəmbərinə elan etdi.

O, mübarək ayə isə bundan ibarətdir:

¹ «Maidə» surəsi ayə 67.

² Məhəmməd və ali Məhəmməd (ə.s) vilayəti yəni onların rəhbərlik və göstərişlərinə tabe olmaq.

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

Əl yəvmə əkməltu ləkum dinəkum və ətməmtu əleykum
neməti və rəzitu ləkumul islamə dinən...

«Bu gün dininizi sizin üçün kamil etdim, sizə olan nemətimi tamamladım¹ və sizin üçün din olaraq islamı bəyənilib seçdim».²

Necə ki, mərhum Əllamə Təbətəbai, müəllifi olduğu «Əl-Mizan» təfsirinin 5-ci cildinin 205-ci səhifəsində, Əbu Səidi Xudridən rəvayət edir ki, Qədir-Xumda Peyğəmbər (s) müsəlmanları Əli (ə)-ın imamət və xilafətinə beyət etməyə dəvət edəndən sonra, onu camaatın hamısına nişan vermək üçün əlindən tutaraq yuxarı qaldırdı. Hələ Peyğəmbər (s) və Əli birlərindən ayrılmamışdan öncə bu mübarək ayə nazil oldu.

Yenə də müsəlmanların bu görkəmli və dahi alimi olan Əllaməyi Təbətəbai qeyd etdiyimiz kitabının 207-ci səhifəsində, Mənaqibi «Faxirə» kitabında İmam Baqir (ə)-dan rəvayət edir ki, o Həzrət buyurdu: Hicrətin onunda (10) Peyğəmbər (s) həccətul-vida (yəni axıncı həcc) səfərindən qayıdan zaman Mütəal Allah «*Ya Əyyuhər-rəsul bəlliğ ma unzilə iləykə min Rəbbik*» ayəsini nazil edib Əlinin Peyğəmbərə xəlifə və canişin olması məsələsini camaata çatdıraraq onlardan Əli üçün beyət almasını o Həzrətə əmr etdi. Peyğəmbər (s) Allahın bu göstərişinə əməl edəndən sonra *Əlyövm əkməltu ləkum diyənəkum...* ayəsi nazil oldu.³

¹ Bu gün Əli İbn Əbutalibi öz peyğəmbərim Məhəmmədə xəlifə təyin etməklə sizin üçün dinimi kamil edərək nemətimi (yəni islamın şəriət və qayda qanunların) sizlərə tamam etdim.

² «Maidə» surəsi ayə 3.

³ Bəzi hörmətli Quran tərcüməçiləri təsəvvür ediblər ki, qeyd etdiyimiz bu ayələr Peyğəmbər (s) Məkkəni fəth edən zaman nazil olubdur. Lakin sizin nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, işarə etdiyimiz bu ayələr Məkkənin fəth olunmasına aid deyil. Çünki bu mübarək ayələr Peyğəmbər (s) Məkkəni fəth edəndən iki il sonra nazil olubdur.

Yenə şükür olsun Mütəal Allaha ki, bu məsələnin əsasının nə olduğunu Peyğəmbər (s) digər bir hədisdə bəyan etmişdir.

O Mübarək səqəleyn hədisidir.

Qeyd etdiyimiz mübarək hədis budur ki, Peyğəmbər ömrünün sonunda hüsurunda olan əsabına xitab edib belə buyurdu:

اِنِّى تَارِكٌ فِىكُمْ التَّقْلِيْنَ كِتَابَ اللّٰهِ وَ عِثْرَتِىْ اَهْلَ بَيْتِىْ مَا اِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهَمَا
لَنْ تَضِلُّوْا بَعْدِىْ اَبَدًا

Inni tarikun fikumus-saqəleyn, kitabəllahi və itrəti və əhlə bəyti, ma intəməssəktum bihima lən təzillu bədi əbəda.

«Ey, camaat Mən sizin aranızda iki zəngin və dəyərli şey qoyuram: Onlardan biri Allah-Təalanın mübarək kitabı olan Quran, digəri isə, mənim itaət və Əhli-beytimdir.

Məndən sonra nə qədər ki, onlara (yəni Quran və Əhli-beytə) tabe olaraq itaət etsəniz yolunuzu azlıqlardan olmazsınız».¹

Əziz oxucular, bu qeyd etdiyimiz sözlərdən düşünmək olar ki, Peyğəmbərin Əhli-beytinin xüsusən Əli (ə)-ın imamət və xilafəti, dinimizin əsas və sünnələrindən biri sayılır. Ələ bu yüksək mərtəbəli İlahi məqamının əhəmiyyətinə görə, bəşərə hidayət yolunu nişan verən, İslam peyğəmbəri, o isti Qədir-Xum çölündə, Mütəal Allahın əmri ilə, hacıların o çöldə dayandıraraq, dinimizin əsasını təşkil edən konstitusiyasını yəni Əli (ə)-ın xilafətçilik məsələsini camaata çatdırdı.

Həmçinin müsəlmanların Əli (ə)-dan itaət etməklə əlaqələndirərək onlara bu əmrin vacib olmasını bəyan etdi.

¹ «Müsnəd Əhməd ibn Hənbəl» cild 4, səh. 371; «Biharul-ənvər» cild 23, səh. 107; «Əl-Umdə» səh. 34; «Müsnəd Əhməd ibn Hənbəl» cild 5, səh. 181; «Səhih Müslim» cild 4, səh. 1873; «Səhih Termizi» cild 13, səh. 200; «Əl-Mənaqib» səh. 235; «Əddurrul Mənsur» cild 2, səh. 60; «Əttəraif» Seyyid ibn Təvus cild 1, səh. 113.

Bəs buna görə əgər dinimizin kamil olması Peyğəmbər (s) həyatını dəyişdikdən sonra o Həzrətin Əhli-beytinin imamət və xilafətinə iman gətirməklə olmuş olsa və həmçinin bu qeyd etdiyimiz sözlər müsəlmanların vəhdət və birliyinin əsasıdırsa, artıq müsəlmanların bu cəhətdən (vəhdət və birlik cəhətindən) başqa bir əsasa ehtiyacları yoxdur.

Peyğəmbəri-Əkrəm (s) Əli (ə)-ın imamət və xilafətini müsəlmanlara çatdıraraq müqəddəs islam dinimizin sünnət və qanunlarını tamamladıqda, və onunla yəni Əli-in imamət və rəhbərçiliyi ilə dinimizi kamil etdiyi üçün biz müsəlmanlar (şiiələr) elə bu səbəbdən azan deyəndə Mütəal Allahın birlik və vəhdaniyyətinə və İslam Peyğəmbərinin həqqaniyyətinə şəhadət verəndən sonra, Əli (ə)-ın imamət və vilayətinə də şəhadət verməyi lazım bilərək «Əşədu ənnə Əliyyən vəliyullah» deyirik.

Həmçinin başqa müsəlmanlarada lazımdır ki, açıq bir şəkildə müsəlmanların vəhdət və birliyinin kamil və düzgün olması üçün onlarada Əli (ə)-ın və o Həzrətdən sonra Peyğəmbərin adlarını çəkdiyi şair imamlar (İmam Həsən, İmam Hüseyin və Hüseynin nəslindən gələn doqquz imamın) həqqaniyyətinə iman gətirərək din və dünyalarına aid olan hökm və siyasətlərdə on iki imama tabe olsunlar.

Çünki Peyğəmbərdən nəql olan hədislərə əsasən, hər kimsə o Həzrətə (Həzrəti Məhəmmədə) xəlifə olan on iki imamdan birini inkar etsə, həqiqətən Peyğəmbərin sünnətini və müqəddəs islam dinimizin qanun və hökümlərini inkar edən kəslərdən sayılar.

Hörmətli oxucular!

Görəsən bu vəhdət və birlik əsəsindən, özlərini kənara çəkərək, uzaq düşən şəxslər, din və əqidələrinin düzgün olmasına, inana bilərlərmi?

Əlinizdə olan bu kitabı oxumaqla yuxarıda qeyd etdiyimiz suala qane edici cavab ala bilərsiniz?

Elə burdaca ön sözüümüzü tamamlayaraq siz oxuculardan xaiş edirik ki, müsəlmanların arasındakı çəkişməni müəyyən dərəcədə aradan qaldırmaq məqsədini daşıyan bu elmi əsəri bacardığınız qədər yaxşı və diqqətlə mütaliə edəsiniz.

Əli Hicrani

Bismillahir rəhmanir rəhim

Əgər geniş və dərin bir baxışla nəzər salsaq tam açıq şəkildə bu həqiqəti dərk edə bilərik ki, insan çox zaman bir şeyi düzgün təsəvvür etsə belə, bir müddətdən sonra, görər ki, heç də o bəyəndiyi və xeyirli bildiyi iş, xeyirli və bəyənilən deyilmiş. Bəlkə əksinə olaraq daha ziyanlı işlərdən biri hesab olarmış.

Elə bu səbəbə görə, insan bəyəndiyi yol və qayda-qanunların və eyni zamanda parlamentlərdə qüvvəyə minən qanunların bir çoxunu ziyanlı və əhəmiyyətsizliyini sonradan başa düşür. İnsanın belə bir səhvə yol verməsi hər bir zamanda olub və olacaq. Buna əsasən insan özünə və özü ilə yaşayan xalqına aid olan xeyirlər və digər gözəllikləri tam şəkildə dərk edə bilməz. Elə buna görə də heç bir insan gərək iddia etməsin ki, onun yazdığı qanun, etdiyi əməl və bəyəndiyi yol onun və onunla bir əsrdə yaşayan insanlara lazımlı və xeyirlidir. Çünki ola bilsin bir kəs başqa bir kəs tərəfindən yazılmış qanundan daha da üstün və bəyənilmiş digər bir qanun yaza bilsin. Lakin insanlar tərəfindən yazılmış qanunlarda müəyyən səhvlər və ya zaman keçdikcə qanunun öz əhəmiyyətini itirməsi labüddür.

Belə nəticəyə gəlmək olar ki, ümumiyyətlə Peyğəmbərlər və onların yerində Allah bəyənen xəlifə və imamlardan sonra hər bir insan düzgün və xeyirli yolu təyin etməkdə mümkündür səhv etsin. Elə bu fikrə əsasən bizim düzgün və bəyəndiyimiz əqidə və etiqadımız bu birliyə malik olur ki, insanlar üçün xeyirli, düzgün, yol və qanun Allah bəyənen yoldur.

Çünki hər bir şeyə və şərdən agah olan, və insanların kamil şəkildə həyat və yaşayışına lazım olan zəruriyyətləri, ümumiyyətlə insanlar üçün yararlı qanun və hökmləri yalnız və yalnız Mütəal Allah bilər. Elə buradan başa düşmək olar ki,

insan üçün xeyirli və faydalı qanun ancaq, Allah-Təala təyin edən qanundur.

Hörmətli oxucular!

Dediyimiz sözlərdən bu nəticəyə gəlmək olar ki, hər bir qanun ki, Allah onu əmr edib və onun yerinə yetirməkliyini bizlərdən istəyib və ya o əməldən ki, bizləri ondan nəhy edərək uzaqlaşdırıb, həqiqətən bizim üçün ən dəyərli və düzgün qanun sayılır.

Bəs qısa şəkildə bunu demək olar:

لَٰخَيْرُ وَالصَّلَاحُ مَا اخْتَارَهُ اللهُ وَ أَمَرَ بِهِ وَالشَّرُّ وَالْفَسَادُ مَا نَهَا عَنْهُ

Əl-xeyru vəs-səlahu ma ixtarəhullah və əməərə bihi, vəş-şərru vəl-fəsadu ma nəhahu ənhu.

«Xeyirli və düzgün əməl və qayda-qanun odur ki, onu Allah bəyənə və ona əmr edə. Şər və fəsad törədən iş və əməllər odur ki, Allah bizi onlardan nəhy edə». Əziz oxucular, bu sözləri deməkdə məqsədimiz budur ki, Peyğəmbər həyatın dəyişəndən sonra o Həzrətin xəlifəsini kim təyin etməlidir.

- Allah?

- Peyğəmbər?

- Və ya müsəlmanlar?

Bu barədə iki baxış və nəzəriyyə deyilibdir. Birinci nəzəriyyə əhli sünnətin əqidə bəslədiyi nəzəriyyədir. O budur ki, Peyğəmbərin vəfatından sonra müsəlmanların haqqı var ki, Peyğəmbərin xəlifəsini o əsrdə yaşayan insanlardan bir kəsi bəyənib təyin etsinlər. Necə ki, Peyğəmbər vəfat edəndən sonra bir necə dəfə «Səqifeyi bəni-Saidə» olan bir məkanda Əbu Bəkr cənabların Peyğəmbərə xəlifə seçdilər.

Bir necə nəfərin Peyğəmbərin dediklərinə əhəmiyyət verməyərək Əbu Bəkri seçməkdə nəzərləri bu idi ki, Əbu Bəkr

Peyğəmbərə qaynata olaraq yaşlı və təcrübəli şəxsdir. Tarixşünaslar yaxşı bilirlər ki, Ömər ibn Xəttab cənablarını da, Əbu Bəkr ömrünün sonunda öz yerinə xəlifə təyin etdi.

Bu qayda-qanun davam etdirərək Ömərdə ömrünün axırında Osman ibn Əffan cənablarını öz yerinə xəlifə seçdi.

Bu işarə etdiyimiz nəzəriyyə ümumiyyətlə əhli-sünnətin əqidə və nəzəriyyəsidir. Necə ki, onlar Əbu Bəkr, Ömər və Osmanı İslam Peyğəmbərindən sonra xəlifə bilirlər.

İkinci nəzəriyyə isə budur ki, Peyğəmbərin peyğəmbərlik məqamına çatması Allahın əmri ilə və onun ixtiyarı ilə təyin olunduğu kimi, gərək ondan sonra olan xəlifə və nümayəndəsi də Mütəal Allahın əmr və ixtiyarı ilə təyin olunsun. Necə ki, Peyğəmbərliyə səlahiyyəti olan kəsi yalnız Mütəal Allah tanıya bilər. Həmçinin onun yerində olan xəlifə və nümayəndəsini də ancaq Allah-Təala təyin etməlidir.

Çünki imanında həmişə sabit qalan və o yolda gecə-gündüz çalışıb səy edən insanı, həmçinin din, Quran və iman yolunda çətinliklərə dözən bir şəxsi, və bununla bərabər dünya malına, yalançı siyasət və hiylələrə qoşulmayan və onlara baş əyməyən insanı yalnız və yalnız Mütəal Allah tanıya bilər. Çünki Mütəal Allah ürəklərdə olan çirkin və gözəl niyyətləri, həmçinin insanların gözəl və ya bəyənilməyən fikirlərini yaxşı bilir. Elə bu səbəbdən şüenin əqidəsi budur ki, Peyğəmbərin xəlifə və nümayəndəsini müsəlmanlar seçə bilməz. Bəlkə Peyğəmbərin öz nübüvvət və risaləti kimi ona xəlifə olan insanıda Allahın əmr və göstərişi ilə seçilməlidir. Və bu barədə bir kimsənin ixtiyar və haqqı yoxdur ki, Peyğəmbər (s)-ə xəlifə seçib və bu işdə dəxalət etsin.

Lakin əhli-sünnət öz əqidə və bəyəndiyi fikirlərinin sübutuna şura yəni müsəlmanların biri-biri ilə məşvərət etmək hökmünü dəlil gətirib.

Onlar bəyəndikləri dəlil, şura, yəni əhli-sünnət iddia edirlər ki, Peyğəmbərin vəfatından sonra müsəlmanlar şura edib, (fikirlərin birləşdirib) Əbu Bəkri xəlifə seçiblər və habelə Ömər və Osmanın xəlifə olmaqlığında Əbu Bəkr və Ömər və ya o əsrdə yaşayan müsəlmanların fikir və göstərişləri ilə olubdur. Lakin onların iddia etdikləri dəlil və habelə onlar bəyənən əqidə, bir neçə əsaslı dəlilə görə batil olaraq düzgün deyildir.

- Birincisi odur ki, o əsrdə olan şura və məşvərət düzgün və səlahiyyətli şura olmayıb. Çünki Əbu Bəkri xəlifə seçməkləkdə beş nəfərdən «Ömər ibn Xəttab, Əbu Ubeydət ibn Cərrah, Salim Mövla Hüsefə, Useyd ibn Həzir, Bəşri ibn Səiddən başqa digər kəslər o şura məclisində iştirak etməyiblər. Halbuki, əgər Peyğəmbərə xəlifə seçməklə şura yolu ilə doğru və düzgün olsaydı, o əsrdə olan müsəlmanların hamısı və ya Peyğəmbər (s)-in səlahiyyətli səhabələri «Həzrəti Salman, Əbuzər, Miqdad, Meysəmi Təmmar, Cabir ibn Abdullah Ənsari və Bura ibn Azib» və bunlar kimi başqa səlahiyyətli səhabələrdə iştirak edərdi. Lakin əgər bir nəfər Peyğəmbər (s)-in dövrünə aid olan tarix kitablarını yaxşı mütaliə edib, oxusa, bilər ki, o əsrdə əhli-sünnətin iddia etdiyi şura olmayıb və əgər olsaydı o şurada yuxarıda adlarını çəkdiyimiz beş-altı nəfərdən artıq kəs iştirak etməyibdir.

Onların bəyəndiyi əqidə və fikrin batil olmasına ikinci dəlil budur ki, əgər şura, yəni müsəlmanların bir-biri ilə məşvərət etməkliyi islamda bir qanun sayılsaydı, belə bir qayda-qanun bəzi işlərdə düzgün və səlahiyyətli deyildir. Məsələn, əgər müsəlmanlar bir yerdə toplaşılıb namazın az və çox qılmaqlığında və ya orucu necə tutmaqlıqda və ya xums-zəkat nə qədər verməkdə məşvərət etsələr, belə bir şura məclisi düzgün və səlahiyyətli deyildir. Buna görə ki, namaz, oruc, xums, zəkat və

həmçinin başqa ibadət və əməlləri necə və nə keyfiyyətdə yerinə gətirməkliyi müsəlmanların şura və məşvərəti ilə ola bilməz.

Onların necə və nə cür qaydada olmasını yalnız və yalnız Allah və onun Peyğəmbəri təyin edə bilər. Elə bu səbəbə görə Peyğəmbər (s) olan xəlifəni müsəlmanların şura və məşvərəti ilə seçmək olmaz. Namaz və başqa dinə aid olan ibadətləri Allah və onun Rəsulu təyin etdiyi kimi, gərək Peyğəmbərin xəlifəsini yəni onun vəfatından sonra, nümayəndəsini də yalnız və yalnız Allah-Təala təyin etsin.

Əziz oxucular! Keçmiş səhifələrdə bəyan etdiyimiz kimi, əgər bir kəs Peyğəmbərin əsrinə aid olan tarixi kitablarını və habelə Quran təfsirinə baxıb və Peyğəmbər (s)-dən nəql olan hədisləri geniş şəkildə mütaliyə etsə, onun üçün dediyimiz sözlərin doğru və düzgünlüyü daha aydın şəkildə məlum olar.

Keçən bəhslərdə qeyd etdiyimiz sözlərə bir az artıq diqqət etsək çox geniş və dərin şəkildə görərik ki, Peyğəmbərə xəlifə olan kəsin elmi və fəziləti hamıdan artıq və üstün olmalıdır. Çünki Peyğəmbərin yerində oturan kəs, islam əhkamını gərək müsəlmanlara dərin və düzgün şəkildə çatdırma bilsin.

Bu zəmində tarix və hədis kitablarını mütaliə edən kəs gərək ki, Peyğəmbər (s)-in ən üstün və fəzilətli səhabəsi və o dediyimiz məqama yeganə yalnız və yalnız layiq olan şəxs, Əli (ə)-dir.

Necə ki, Peyğəmbər (s) bir çox hədislərdə Əli (ə)-in elminin üstün olmağını bəyan edibdir. O kəslər ki, Peyğəmbərə xəlifə olmaqlıq iddiası ediblər, baxmayaraq ki, ərəb olaraq Ərəbistanda dünyaya göz açmışdılar lakin Quran ayələrinin çoxunun məna və təfsirindən xəbərsiz idilər.¹

¹ Hörmətli oxucular, qeyd etdiyimiz sözün sübuta yetirmək üçün sizin nəzərinizi bir neçə kitabda olan rəvayətlərin, ünvanına cəlb edirəm: «Kənzul-umal» cild 1, səh. 204; «Təbəqəti ibn Səd» bölmə 3, səh. 237; «Əs-Səbət

Buna əlavə olaraq tarix və hədis kitablarında nəql ediblər ki, Peyğəmbəri-Əkrəm (s) bir çox yerlərdə öz xəlifələrini adları ilə bir-bir təyin edib və onların Allah tərəfindən qabaqcadan təyin olunması haqda xəbər veribdir. O hədislərdən bir neçəsini sizin üçün bəyan edirik.

minəs-sələf təlifi» mərhum Seyyid Murtəza Firuz Abadi, səh. 45; «Mustədrəkul-vəsail» cild 1, səh. 84; «Mustədrəkul-vəsail» cild 1, səh. 332-333; «Təfsiri-Əyyaşi» cild 1, səh. 301; «Təfsiri-Burhan» cild 1, səh. 453; «Biharul-ənvar» cild 80, səh. 285, hədis 36 və digər elmi kitablar bu sözü müəssisəyə şahiddir.

Birinci hədis

أَسْنَدُ الْمُؤَفَّقُ الْخَوَارِزْمِيُّ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ مَنْ خَلَفْتَ لِأُمَّتِكَ؟

قال: خَيْرُهُمْ. قال عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ؟ قالَ نَعَمْ.

فَقَالَ لِي: يَا مُحَمَّدُ أَعْلَمُ إِنِّي أَطَّلَعْتُ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَأَخَّرْتُكَ وَثَانِيَةً فَأَخَّرْتُ عَلِيًّا.

فَخَلَقْتُكَ وَخَلَقْتُهٗ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْإِيْمَةَ مِنْ وَلَدِهِ مِنْ نُورِي.

وَعَرَضْتُ وَلَايَتَكُمْ عَلَى أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَمَنْ قَبِلَهَا كَانَ عِنْدِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَمَنْ جَهَّزَهَا كَانَ عِنْدِي مِنَ الْكَافِرِينَ، وَ لَوْ أَنَّ عَبْدًا عَبَدَنِي حَتَّى يَنْقُطَعَ وَ يَصْبِرَ كَالشَّئِ الْبَالِي ثُمَّ أَتَانِي جَاحِدًا لَوْلَايَتِكُمْ مَا غَفَرْتُ لَهُ حَتَّى يُقَرَّ بِوَلَايَتِكُمْ ... الحديث

Əshədə əl-muvəffəqul Xarəzmi: İnnən Nəbiyyə (s) ləylətəl əsra qalə ləhu Əllahu-təala:

Ya Muhəmməd mən xəlləftə li ümmətikə?

Qalə: Xəyrəhum.

Qalə: Əliyyəbnə Əbi Talib? Qalə nəm.

Fəqaləli: Ya Muhəmməd eləm inni ittələtu ilə əhlil ərzi fəxtərtukə, və saniyətən fəxtərtu Əliyyəni, Fə xələqtukə və xələqtuhu və Fatimətə vəl Həsənə vəl Hüseyinə vəl əimmətə min vuldihini min nuri ərəztu vilayətəkum əla əhlis-səməvəti vəl ərz. Fəməni qəbiləhə kanə indi minəl muminin və mən cəhədəhə kanə indi minəl kafirin. Və lov ənnə əbdən əbədəni həttə yənqətiə və yəsirə kəş-şinnil bali sümmə ətəni cahidən li vilayətikum ma gəfərtu ləhu həttə yuqirrə bi vilayətikum.

Əhli-sünnətin görkəmli alimlərindən sayılan Müvəffəqi Xarəzmi, belə rəvayət edir ki, Peyğəmbəri-Əkrəm (s) «Meraca» gedən vaxt Mütəal Allah ona xitab edib buyurdu:

Ey Məhəmməd! Özündən sonra ümmətin üçün kimi xəlifə təyin etmisən?

Peyğəmbər (s) ərz etdi: İlahi, ümmətindən olan ən yaxşı və səlahiyyətli bir insanı.

Allah-Təala sual edib soruşdu: Əli ibn Əbu Talibi?

Peyğəmbəri ərz etdi: Bəli.

Sonra yenə də Mütəal Allah Peyğəmbərə xitab edib buyurdu: Ey Məhəmməd! Bil və agah ol ki, həqiqətən mən yer əhlinə nəzərə salaraq onların içindən səni bəyənilib özüm üçün seçdim və yenədə diqqət edib nəzər salandan sonra Əlinin bəyənilib ixtiyar etdim: Bəs sən və Əlini və habelə Fatimə, Həsən və Hüseyini və Hüseyinin nəslindən olan imamları nurumdan xəlf etdim. Sizlərin vilayətini yer və göylərin əhlinə göstərərək bəyan etdim.

Onlardan hər kəs sizin vilayətinizi qəbul etsə, mənim dərğahımda mömin bəndələrdən sayılar. Hər kəs ki, sizin vilayətinizi danaraq inkar etsə mənim dərğahımda kafirlərdən sayılar. Əgər bir bəndəm o qədər ibadət və bəndəlik edə ki, yorğunluqdan nəfəsi dayana və cismi zəriflikdən nazik və quru ağac kimi ola, sonra mənim dərğahıma gəlib sizin vilayətinizi (rəhbərlik və göstərişlərinizi) inkar etsə, mən onu bağışlamaram, bu şərtlə ki, sizin vilayət və İmamətinizə inanaraq ona iqrar edərək onun tərəfdarı olsun.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 117.

İkinci hədis

عَنْ صَاحِبِ كِفَايَةِ الْأَثَرِ بِإِسْنَادِهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ قَالَ لِعَلِيٍّ:
أَنْتَ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ، وَابْنَاكَ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَ مِنْ خَلْفِ الْحُسَيْنِ تَخْرُجُ
الْأَيِّمَةُ التَّسْعَةُ.
إِذَا مِتُّ ظَهَرْتَ لَكَ ضَعَائِي فِي صُدُورِ قَوْمٍ يَتَمَلَّؤُونَ عَلَيْكَ وَ يَمْنَعُونَكَ
حَقَّكَ

Ən Sahibil Kifayəti bi isnadihi ən Zeyd ibn Ərqəm Qalə: Qalən-Nəbiyyu (s) li Əliyyin: Əntə seyyidul ovsiya və ibnakə seyyida şəbabi əhlil cənnəti, və min xəlfil Hüseyn təxrucu əl əimmətut-tesətu, iza muttu zəhərət ləkə zəğainu fi suduri qovmin yətəmaləunə ələyəkə və yəmnəyəkə həqqək.

«Kifayətul-əsər» kitabının sahibi Zeyd ibn Ərqəmdən bir neçə sənəd ilə belə rəvayət edir ki, eşitdim, Peyğəmbəri-Əkrəm (s) Əli ibn Əbu Talib (ə)-a xitab edib buyurdu: Sən mənim vəsi və xəlifələrimin seyyid və ağasısan, və gözümün iki nuru olan oğlanların «Həsən və Hüseyn» behiştə olan cavanların ağa və seyyididir.

Ya Əli sən və iki oğlun Həsən və Hüseyndən sonra, dünyaya gələn o doqquz imam, xilafətin davamçıları Hüseynin nəslindən olacaqdır.

Ya Əli! Mən vəfat edəndən sonra ürəklərdə olan iyrənc və çirkin niyyətlər aşkar olacaqdır, və bununla yanaşı bir qrup sənin zərər və ziyanına çalışaraq sənə qarşı mübarizə aparacaqlar.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 116.

Üçüncü hədis

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ (ابوالفتوح رازی) بِإِسْنَادِهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ خَطَبَ النَّاسَ وَ زَهَّدَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ قَالَ: أَوْصِيكُمْ بِعِزَّتِي وَ هُمْ الْمَصُومُونَ بَعْدِي.

فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: وَ كَمْ هُمْ؟ قَالَ: عَدَدُ نَقَبَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَ حَوَارِي عِيسَى تِسْعَةً مِنْ صُلُبِ الْحُسَيْنِ. مِنْهُمْ مَهْدِيُّ هَذِهِ الْأُمَّةِ... الحديث

Ən Hüseyn ibn Əli Əbul Futuhir – razi bi isnadihi ən Zeyd ibn Əqrəm. Qalə: İnnən – Nəbiyyə (s) xətabən-nasə və zəhhədəhum fiddünya, və qalə: Usikum biitrəti vəhumul umənaul məsumunə bədi. Fəqalə ibn Əbbas: Və kəm hum?

Qalə: Ədədu nüqəbai bəni İsrailə və həvari İsa, təsətun min sulbil Hüseyn minhum Məhdiyyu hazihil ummə... əl hədis.

Yenə də əhli-sünnətin görkəmli alimlərindən sayılan Hüseyn ibn Əli Əbul Futuhir - Razi Zeyd ibn Əqrəmdən belə rəvayət edir ki, bir gün Peyğəmbəri-Əkrəm (s) camaata xitab edib, onları dünyada təqvalı və zahid olmaqlığa dəvət edəndən sonra yenə də sözlünə davam edərək buyurdu:

Ey camaat! Öz itrət və Əhli-beytimi vəsiyyəət edərək sizə tapşırıram. Belə ki, onlar haqqını qoruyaraq onları müdafiə edin. Çünki məndən sonra əmin, məsum və düz yol gedərək xəta etməyən kəslər və həmişə haqqı düzgün şəkildə deyənlər onlardılar.

İbn Abbas ki, o məclisdə iştirak edirdi, bu sözləri Peyğəmbəri-Əkrəm (s) eşidərkən, o Həzrətə xitab edərək sual etdi: Ya Rəsulullah! Səndən sonra o məsum və əmin olan insanlar neçə nəfərdir?

Peyğəmbər buyurdu: Onların sayı Bəni-İsraildə olan «Nüqəba»¹ və İsanın «həvari» köməkçiləri qədərindədirlər (12 nəfər). Məndən sonra əmin və məsum olan kəslərin doqquz nəfəri Hüseynin nəslindən olacaqdır. Belə ki, «Məhdi İmam Zamanda» o Hüseynin nəslindən olanlardan biridir.²

¹ Nüqəba – o kəslərə deyilir ki, camaat arasında onun elmi və biliyi başqalarına nisbətən hamıdan üstün və artıq olsun.

Həmçinin camaatın hidayət olmasını öhdəsinə götürərək, göstərişi itaət olunmuş və sözü isə hamı tərəfindən qəbul olunsun.

Həzrət Musa (ə) Bəni-İsrail qovmuna on iki nəfər saleh və ləyaqətli kəsi təyin etmişdi.

Belə ki, Həzrəti Musa camaatın arasında olmayan zaman, onlar xalqa başçılıq etməyi öhdələrinə götürərək düzgün və fəsad işləri onlara bəyan edərək onları xeyir və bəyənilmiş işlərə dəvət edib pis və fəsad işlərdən uzaqlaşdırılar. Elə buna görədir ki, Peyğəmbər (s) buyurur: «Mənim rehlətimdən sonra Bəni-İsrail qovmunda olan Nüqəbanın sayı qədər, (on iki nəfər) məsum və səlahiyyətli xəlifə və canişinin olacaqdır».

² «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 116.

Dördüncü hədis

مَعَاذُ بْنُ زَكَرِيَّا بِإِسْنَادِهِ عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (ص): الْأَيْمَةُ
بَعْدِي اثْنَا عَشَرَ، مَنْ أَحَبَّهُمْ وَاقْتَدَى بِهِمْ فَازَ وَ نَجَى، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُمْ ضَلَّ وَ
غَوَى

Məafu ibnu Zəkəriya bi isnadihi ən Vasilət ibnil Əsqə: Qalə: qalən – Nəbiyyu (s): Əl əimmətu bədi isna əşər, mən əhəbbəhum vəqtəda bihim fəzə vənəca, və mən təxəlləfə ənhum zəllə və ğəva.

Məafubni Zəkəriyya, Vasilət ibnil Əsqədən nəql edir ki, bir gün Peyğəmbər (s)-dən eşitdim ki, belə buyurdu: Məndən sonra on iki nəfər imam (yəni canişin və xəlifə) olacaqdır. Hər kəs onları dost tutub və onlar nişan verdiyi yolla getsə dinində uğurlu olaraq, zəlalət və pozğunçuluqdan nicat tapacaqdır. Hər kimdə, onlardan uzaq olaraq onların dediyi həqiqəti qəbul etməsələr, həqq və həqiqət yolunu itirərək yolunu azmışlardan olacaqlar.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 116.

Beşinci hədis

وَ أَسْنَدَ فِي مَرَاوِدِ الْعِرْفَانِ إِلَى سَلْمَانَ جَبْنَ سَأَلَهُ: مَنِ الْخَلِيفَةُ بَعْدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: أَدْخِلْ عَلَيَّ أَبَا ذَرٍّ وَالْمِقْدَادَ وَ أَبَا يُثُوبَ.
 قَالَ: إَشْهَدُوا وَ أَفْهَمُوا: إِنَّ عَلِيًّا وَصِيِّي وَ وَارِثِي وَ قَاضِي دِينِي وَ حَامِلُ
 لَوَائِي وَ وَلَدُهُ بَعْدَهُ. ثُمَّ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ أَمَّةٌ تِسْعَةُ هُدَاةٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. أَشْكُوا
 إِلَى اللَّهِ جَدَّ أُمَّتِي لَهُ وَ أَخَذَهُمْ حَقَّهُ.

Və əsnədə fi mərasidil irfan ilə Səlmən hinə sələhu: Mənil xəlifətu bədəkə ya Rəsuləllah? Qalə ədxil ələyyə Əbazərrin vəl Miqdadə və Əba Əyyub, Fə qalə: işhədu vəfhəmu: İnnə Əliyyəni vəsiyyəi və varisi və qazi dəyni və hamilu livai və vulduhu bədəhu.

Sümmə min vuldil Hüseyini əimmətun tisətun hudatun ilə yovmil qiyaməh. Əşku iləllahi cəhdə umməti ləhu və əxzuhum həqqəh.

«Mərasidul-irfan» kitabında, Peyğəmbəri-Əkrəm (s)-in görkəmli və dahi səhabələrindən sayılan Həzrət Səlməndən belə rəvayət edir ki, bir gün Peyğəmbər (s)-dən sual etdi. Ya Rəsulullah! Səndən sonrakı xəlifə və canişin kimdir?

Peyğəmbər (s) buyurdu: Ey Səlmən: Əbuzər, Miqdad və Əbu Əyyub mənim yanıma çağır.

O üç nəfər Peyğəmbər (s)-in hüzuruna gələndən sonra, Həzrət onlara üz tutaraq xitab edib buyurdu:

Siz şahid olun! Və bilin ki, həqiqətən Əli mənim vəsim, varisim və mənim borcumu ödəyəndir. Həmçinin məndən sonra islam dininin əyilməz bayrağının sahibi odur. Ondan sonra onu oğlanları «Həsən və Hüseyin» mənim vəsim və varisimdir. Onlardan sonra da Hüseyin nəslindən gələn, doqquz imam mənim ümmətimi qiyamətə kimi, düz yola hidayət edənlərdir.

Siz şahid olun ki, mən bunların haqqını inkar edib danan kəslərdən Mütəal Allaha şikayət edirəm.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 119.

Altıncı hədis

أَسْنَدَ الْكُوفِيُّ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ أُسَيْدٍ إِنَّهُ سَأَلَ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا سَلَامٌ: هَلْ نَصَّ النَّبِيُّ (ص) قَبْلَ وَفَاتِهِ عَلَى عَلِيٍّ بِالْإِمَامَةِ؟
فَقَالَتْ: وَاعْجَبَا، أَنْسَيْتَ يَوْمَ غَدِيرِ خُمٍّ؟ قُلْتُ: قَدْ كَانَ ذَلِكَ.
فَأَخْبَرَنِي بِمَا أَسَرَّ إِلَيْكَ.

قَالَتْ: أَشْهَدُ بِاللَّهِ إِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ: عَلَى خَيْرٍ مِّنْ أَخْلَفَهُ فِيكُمْ وَهُوَ الْإِمَامُ وَالْخَلِيفَةُ بَعْدِي وَ سِبْطَايَ وَتِسْعَهُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ أَيْمَةً أَبْرَارٍ، لِّئِنْ اتَّبَعْتُمُوهُمْ وَجَدْتُمُوهُمْ هَادِيَيْنَ مَهْدِيَيْنَ وَلِّئِنْ خَالَفْتُمُوهُمْ لَيَكُونَنَّ الْخِلَافُ فِيكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.
ثُمَّ قَالَتْ: أَمَا وَاللَّهِ لَوْ تَرَكُوا الْحَقَّ عَلَى أَهْلِهِ لَمَا اخْتَلَفَ فِي اللَّهِ اثْنَانِ وَلَوْ رِثْهَا خَلَفَ بَعْدَ خَلْفٍ حَتَّى يَقُومَ التَّاسِعُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ .
وَلَكِنْهُمْ قَدَّمُوا مَن آخَرَ اللَّهُ بِشَهَادَتِهِمْ وَآخَرُوا مَن قَدَّمَ بِأَرَائِهِمْ وَلَمْ يَسْمَعُوا مَا قَالَ اللَّهُ: وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَ يَخْتَارُ، مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ.

Əsnədəl Kufiyyu ilə Məhmud ibn Usəyd innəhu səələ Fatimətə ələyhəss-ələm. Həl nəssən nəbiyyu (s) qəblə vəfatihə ələ əliyyin bil imaməti? Fə qalət: Və əcaba! Ənəsiytə yəvmə qədiri xummin?

Qultu: Qəd kanə zalik Fəəxbirini bima əsərrə iləyki.

Qalət: Uşhidu billahi inni səmituhu yəqulu:

Əliyyun xəyru mən uxəllifuhu fikum və huvəl imamu vəl xəlifətu bədi, və sibtayə və tesətu min vuldil Hüseyni əimmətun əbrar, Ləin ittəbətumuhum vəcəttumuhum hədiynə Mehdiyyin. Vələin xələftumuhum ləyəkunənnəl xilafu fikum ilə yövmlil qiyamə.

Sümmə qalət: Əma vəllahi lov tərəkül həqqə ələ əhlihi, ləməxtələfə fillahi isnani, Vələ vərisəha xələfun bədə xələfin həttə yəqumət-tasiu min vuldil Hüseyn və lakinnə hum qəddəmu mən əxxərəllahu bi şəhadətihim, və əxxəru mən qəddəmə bi

araihim və ləm yəsməu ma qaləllah: Və rəbukə yəxluqu ma yəşau və yəxtaru, ma kanə ləhumul xiyərətu min əmrihim.

Başqa bir hədisdə Məhmud ibn Useyd rəvayət edir ki, bir gün Peyğəmbər (s)-in əziz qızı olan Həzrəti Fatimədən sual etdim ki, Həzrət Peyğəmbər (s) dünyasın dəyişməmişdən öncə, Əli (ə)-in imamət və xilafəti haqqında bir söz deyibmi?

Həzrət Fatimə buyurdu: «Və əcəbə?» «Sənə təəcüb edirəm» Məgər Peyğəmbərin (s) Qədir-Xumda dediyi sözləri yadından çıxarıb unutmusan?!

Ərz etdim: Yox unutmamışam. Qədir-Xumda Peyğəmbər (s) Əlinin imamət və xilafətini öz ümətinə çatdıraraq bəyan etmişdir. Lakin mən sənənin atan Peyğəmbərin, Əlinin haqqında dediyi sirli sözləri öyrənmək istəyirəm.

Fatimeyi-Zəhra (s.ə) buyurdu: Allah agah və şahiddir ki, mən atam Peyğəmbər (s)-dən eşitdim ki, belə buyurdu:

Əli ən yaxşı və səlahiyyətli bir kəsdir, mən sizlər üçün onu xəlifə bəyənmişəm. Məndən sonra da, o, imam və xəlifədir və ondan sonra isə iki nəvəm Həsən və Hüseyn və onlardan sonra, Hüseynin nəslindən olan doqquz nəfər pak və səlahiyyətli kəslər imam olacaqdır. Əgər mənim bu bəyənərək seçdiyim imam və xəlifələrə itaət etsəniz görərsiniz ki, onlar sizləri düz və doğru yollara hidayət edirlər. Lakin əgər onlar ilə müxalifət edib, başqa kəslərin nişan verdiyi yolu getsəniz, Qiyamət gününə kimi sizin aranızda ixtilaf və parçalanmaqlıq, hökm sürəcəkdir. Sonra Həzrət Zəhra sözünə davam edərək, belə buyurdu: And olsun Allaha, əgər bu camaat haqqı «İmamət və Xilafəti» öz əhlinə «yəni Allah və peyğəmbər təyin edən kəslərə» tapşırsalar, Allah və onun dinində hətta iki nəfərdə olsun belə, ixtilaf edib, parçalanmaz. Yəni əgər din və onun hökmlərində, hamının sözü bir olub, peyğəmbərin özü və Əhli-beytin getdiyi yolu getsələr, din neçə məzhəbə, müsəlmanlar isə neçə tayfaya bölünməzlər.

Ta o zaman kimi ki, Hüseynin nəslindən doqquzuncu imam zahir olub qiyam etsin.

Lakin Peyğəmbər (s)-in bu vəfasız ümməti, o Həzrətin vəfatından sonra, xilafət və imamətçiliyə səlahiyyəti olmayan kəsləri, əyri və hiylə yollarla xəlifə seçdilər. Beləliklə Allah-Təalanın üstün saydığı və Peyğəmbərə xəlifə təyin etdiyi kəslərin, yəni Əli (ə) və onun nəslindən olan pak övladlarının haqlarını danıb, onları Allah və peyğəmbər müəyyən edən məqam və mənəblərindən, uzaqlaşdırdılar. Allah kəlamın eşidib və əməl etmədilər.

Necə ki, Mütəal Allah buyurub:

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ¹ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ² سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

Və Rəbukə yaxluqu ma yaşau və yaxtaru, ma kanə ləhumul xiyarətu min əmirhim.

«Rəbbin istədiyini yaradar və (istədiyini də peyğəmbər) seçər. Onların (bəndələrin istədiklərini etməyə) heç bir ixtiyarı yoxdur. Allah pakdır, müqəddəsdir və (müşriklərin) Ona şərikin qoşduqlarından (bütlərdən) ucadır!»¹

Buna görə ki, ixtiyar edib təyin etməklilik Allah ilədir.²

وَفِي حَدِيثٍ آخَرَ أَسْنَدَ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الْقُمِيُّ إِلَى عَلِيٍّ (ع) أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): أَنْتَ الْوَصِيُّ عَلَى الْأَمْوَاتِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي، وَالْخَلِيفَةُ عَلَى الْأَحْيَاءِ مِنْ أُمَّتِي وَ أَنْتَ أَبُو الْأَئِمَّةِ إِحْدَى عَشَرَ مِنْ صَلْبِكَ، مُطَهَّرُونَ، مَعْصُومُونَ، وَمِنْهُمْ الْمَهْدِيُّ

Və fi hədisin axər Əsnədə Əliyyubnu Muhəmmədil Qummi ilə Əliyyin (ə) innəhu qalə: Qalə rəsulullah (s) Əntəl vəsiyyu ələl

¹ «Qəssas» surəsi, ayə 68.

² «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 123.

əmvati min beyti, vəl xəlifətu ələl əhyae min umməti, və əntə əbul əimmətil ehda əşərə min sulbikə mutəhhərənə, məsumunə və minhumul Məhdiyyi.

Yenədə, başqa bir hədisdə Əli ibn Məhəmmədi Qumi, Əli (ə)-dan rəvayət edir ki, Peyğəmbər o Həzrətə buyurdu:

Ey Əli! Sən mənim Əhli-beytimin ölənlərinə vəsi və ümmətimin dirilərinə isə xəlifəsən, və sən öz nəslindən gələn on bir pak və məsum imamların atasısan, belə ki, Mehdi (İmam Zaman (ə.f) onlardan biridir.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 124.

Yeddinci hədis

وَأَسْنَدَ ابْنُ مَاجِيلَوَيْهِ إِلَى الرَّضَا إِلَى آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ إِنَّهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَتَمَسَّكَ بِدِينِي وَيَرْكَبَ سَفِينَةَ النِّجَاةِ بَعْدِي فَلْيَقْتَدِ بِعَلِيِّ، فَإِنَّهُ خَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي، قَوْلُهُ قَوْلِي، وَ أَمْرُهُ أَمْرِي، مَنْ فَارَقَهُ فَارَقَنِي، لَمْ يَرْنِي وَ لَمْ أَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ الْجَنَّةَ .
وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ إِمَامَا أُمَّتِي بَعْدَ أَبِيهِمَا وَمِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ أَمَّةٌ تِسْعَةٌ تَأْسِعُهُمُ الْقَائِمُ، طَاعَتُهُمْ طَاعَتِي، وَ إِلَى اللَّهِ أَشْكُوا الْمُنْكَرِينَ لِفَضْلِهِمْ، أَلْمُضِيِّعِينَ حُرْمَتَهُمْ بَعْدِي.

Və əsnadə ibnu Maciləveyh ilə-Riza (ə) ilə abaihi ələyhumussəlam innəhu qalə rəsulullah (s): Mən Əhəbbə ən yətəməssəkə bidini və yərkəbə səfinətən-nəcəti bədi, fəl yəqtədi bi Əliyyin fə innəhu xəlifəti ələ umməti, Qovluhu qovli, və əmruhu əmri, mən fərəqəhu fərəqəni, ləm yarəni vələm ərəhu yəvməl qiyaməti, və hərrəməllahu təala ələyhil cənnəh.

Vəl Həsənu vəl Hüseynu imama umməti bədə əbiyhima və min vuldil Hüseyni əimmətun tesətun tasiuhum əl qaim.

Taəthum taəti, iləllahi əşkul munkirinə li fəzlihimi əl muzəyyinə hörmətəhum bədi.

Başqa bir hədisdə İbn Maciləveyh İmam Rza (ə)-dan və o Həzrət öz aralarından və onlarda Peyğəmbər (s)-dən rəvayət ediblər ki, bir gün Peyğəmbər (s) buyurdu: Mənim dinimə inanıb və ondan gözəl səviyyədə istifadə edərək möhkəm yapışan kəs gərək Əlidən təqlid edərək ondan itaət etsin. Çünki Əliyə itaət etmək nicat gəmisinə minmək kimidir. Həqiqətən məndən sonra ümmətin üçün səlahiyyətli xəlifə odur. Onun sözü mənim sözümdür, onun əmri mənim əmrimdir. Beləliklə hər kimsə ondan itaət etməsə, həqiqətən mənə itaət etməyibdir. Qiyamət günü belə bir kəs mənim ziyarətimə nail ola bilməz və mən də

onu görməyəcəyəm. Həmçinin Mütəal Allah cənnəti ona haram edəcəkdir.

Peyğəmbəri-Əkrəm (ə) bu hədisdə sözüünə davam edib buyurdu: Həsən və Hüseyin öz atalarından sonra mənim ümmətimə imam olacaqlar və doqquz imam ki, onların doqquzuncusu «Qaim (İmam Zaman (ə)-dır), Hüseynin nəslindən olacaq. Onlara itaət etmək mənə itaət etməkdir. Mən, Əli və Əlinin nəslindən gələn imamların fəzilət və haqlarını inkar edib hörmətlərin saxlamayan kəslərdən Mütəal Allaha, şikayət edərəm.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 126.

Səkkizinci hədis

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (ص): عَلَى بَنِ أَبِيطَالِبٍ إِمَامُكُمْ بَعْدِي وَخَلِيفَتِي عَلَيْكُمْ فَإِذَا مَضَى فَالْحَسَنُ، فَإِذَا مَضَى فَالْحُسَيْنُ، ثُمَّ تَسَعَةُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ، وَاحِدٌ بَعْدَ وَاحِدٍ، قَائِمُهُمْ تَسَاعُهُمْ، لَا يُحِبُّهُمْ وَ يُؤَالِيهِمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ طَابَتْ وَلَدَتُهُ، وَلَا يُبْغِضُهُمْ وَ يُعَادِيهِمْ إِلَّا كَافِرٌ خَبِثَتْ وَلَدَتُهُ. مَنْ أَنْكَرَ وَاحِدًا مِنْهُمْ فَقَدْ أَنْكَرَنِي، مَا أَنَا نَاطِقٌ عَنِ الْهَوَى فِي عَلَى وَالْأَيْمَةِ مِنْ وَلَدِهِ.

Və ən ibni Məsud qalə: Qalən Nəbiyyu (s): Əliyubnu Əbi Talib imamukum bədi və xəlifəti əleykum, fəiza məza fəl Həsən, fə iza məza fəl Hüseyn, sümmə təsətun min vuldil Hüseyn, vahidun bədə vahid, qaimuhun tasiuhum, la yuhibbuhum və yuvalihim illa möminun Tabət vildətuhu, və la yubğizuhum və yuadihim illa kafirun xəbusət viladətuh.

Mən ənkərə vahidən minhum fəqəd ənkərəni, ma ənə natiqu ənil həvə fi Əliyyin vəl əimməti min vuldih.

Həmçinin əhli-sünnətin nəzərində məşhur və görkəmli olan ravi yəni İbn Məsud rəvayət edir ki, Peyğəmbər (s) buyurdu:

Əli ibn Əbu Talib məndən sonra sizin inamınız və sizlər üçün mənim səlahiyyətli xəlifəmdir. O, dünyasını dəyişəndən sonra onun oğlu Həsən və ondan sonra Hüseyn, mənim xəlifəmdir. Onlardan sonra doqquz nəfər Hüseynin nəslindən olan şəxslər bir-birindən sonra mənim xəlifəmdir. «Hüseynin nəslindən gələn imamların» doqquzuncusu, onların Qaimidir. Ey camaat mənim Əhli-beytimin vilayət və İmamətini, nütvəsi pak olub Allaha düzgün iman gətirənlər qəbul edərlər.

Nütvəsi pak olmayan kafir kəslər isə, onlarla düşmənlik edib haqlarının yəni, imamət və rəhbərliyini danarlar. Halbuki onların haqların inkar edən kəslər həqiqətən məni inkar ediblər.

Mən Əli və onun nəslindən gələn imamların haqqında kefim istəyərək havadan danışmaram.¹

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 127.

Doqquzuncu hədis

وَعَنْ الشَّيْخِ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ بِإِسْنَادِهِ عَنْ سَمُرَةَ إِنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَشِدْنِي إِلَى النَّجَاةِ فَقَالَ: إِذَا اخْتَلَفَ الْأَهْوَاءُ فَعَلَيْكَ بِعَلِيٍّ، فَإِنَّهُ إِمَامُ أُمَّتِي وَخَلِيفَتِي عَلَيْهِمْ مِنْ بَعْدِي، مَنْ سَأَلَهُ أَجَابَهُ، وَمَنْ طَلَبَ الْحَقَّ عِنْدَهُ وَجَدَهُ، وَمَنْ اسْتَمْسَكَ بِهِ نَجَى، وَمَنْ اقْتَدَى بِهِ هَدَى، سَلِمَ مَنْ سَلِمَ لَهُ، وَهَلَكَ مَنْ عَادَاهُ وَرَدَّ عَلَيْهِ.

مِنْهُ إِمَامَا أُمَّتِي سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَتِسْعَةُ مِنْ وَلَدِ الْحُسَيْنِ تَاسِعُهُمْ قَائِمُهُمْ، يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مُلِئَتْ ظُلْمًا وَجَوْرًا. رَوَاهُ أَيْضًا الشَّيْخُ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الْخَزَّازُ وَمُحَمَّدُ بْنُ جَرِيرٍ الطَّبْرِيُّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

Və əniş-şeyx Əbi Cəfər Muhəmməd ibn Əli bi isnadihi ən Səmurətə innəhu qalə: ya rəsuləllahi ərşidni ilənnəcati fəqalə: İza ixtələfəl əhvau fə əleykə bi Əliyyin fə innəhu imamu ümməti vəxəlifəti əleyhim min bədi, mən səələhu əcabəhu və mən tələbəl həqqə indəhu vəcədəhu və mən istəmsəkə bihi nəca və mən iqtədə bihi hədə, Səlimə mən səlimə ləhu, və hələkə mən adahu və rəddə ələyh

Minhu imama ümməti seyyida şəbabi əhlil cənnəti əl Həsənu vəl Hüseynu və təsətun min vuldil Hüseyn tasiuhum qaimuhum.

Yəmləul ərzə qistən və ədlən kəma muliət zülmən və covra.

Rəvahu əyzən əş-şeyx Əliyubnu Muhəmmədil Xəzzaz və Muhəmməd ibnu Cəririt Təbəri ən Əbi Səidil Xudri.

Şeyx Əbu Cəfər Məhəmməd ibn Əli çoxlu sənəd və mənbələrlə Səmurə adlı bir kəsdən rəvayət edir ki, bir gün Səmurə ərz etdi: Ya Rəsulullah, mənə nicat yolunu göstərib və məni O, yola hidayət etsin. Həzrət buyurdu: Məndən sonra Şeytan bəyənan fikirlər çoxalan zaman sən Əli ibn Əbu Talibə tabe olub, ona itaət et. Çünki Əli mənim ümmətimin imam və

rəhbəridir. Məndən sonra onlar üçün canişin və mənim səlahiyyətli xəlifəmdir.

Belə ki, ondan sual edən kəs tez bir zamanda yüksək səviyyədə cavab alar. Onun hüzurundan haqq tələb edən kəs haqqına çatır. Əliyə beyət edərək pak niyyətlə ondan möhkəm yapışan kəs nicat tapar. Əli gedən yolu gedən kəs səadətə çatıb hidayət olar. Düzgün və pak niyyətlə ona beyət edən kəs, yolunda xətəyə düşər olmayaraq, zəlalət və pozğunçuluqdan uzaq olar. Onunla düşmən olaraq o göstərən haqq yoluna getməyən kəs isə həlak olar.

Beləliklə onun nəslindən mənim ümmətim üçün iki imam Həsən və Hüseyndir. Onlar Behişt cavanlarının ağa və sərvəridirlər. Hüseynin nəslindən doqquz imam olacaq. Onların doqquzuncusu Qaim adlanandır. O Qaim yer üzü, zülm və sitəmlə dolan vaxt zühur edərək zülm və sitəmin kökünü kəsib, ədalət və düzgünlüyü bərpa edəcək. Bu rəvayəti şeyx Əbu Cəfər Məhəmməd ibn Əlidən başqa, Şeyx Əliyibni Məhəmmədi Xəzzazi də Əbu Səid Xudridən rəvayət ediblər.¹

Əziz oxucular! Bu hədisləri sizin hüzurumuza çatdırmaqda məqsədimiz budur ki, əhli-sünnətin bəyəndiyi əqidənin əsassız olduğu bəyan edək. Necə ki, Peyğəmbər (s)-i camaat seçə bilməz və yalnız Allah tərəfindən təyin olmalıdır onun xəlifəsin də, gərək Allah təyin edə. Belə ki, şüənin dahi və görkəmli alimlərindən sayılan mərhum Şirazi, əhli-sünnətin on iki dənə təfsir kitabından bu mübarək ayənin şərhində Ənəs ibn Malikdən belə rəvayət edir ki, bir gün Peyğəmbər (s) buyurdu:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى اخْتَارَنِي وَأَهْلَ بَيْتِي عَلَى الْخَلْقِ فَجَعَلَنِي الرَّسُولَ وَجَعَلَ عَلِيًّا الْوَصِيَّ، مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ إِيَّيَّ « مَا جَعَلْتُ لِلْعِبَادِ أَنْ يَخْتَارُوا »

¹ «Əs-siratul mustəqim» cild 2, səh. 115.

İnnəllahə təala ixtarəni və əhlə beyti ələl xəlqi fəcəlani ərərəsulə və cəələ Əliyyəni əl vəsiyyə, ma kanə ləhumul xiyərətu Əy ma cəəltu lil ibadi ən yaxtaru.

«Həqiqətən Mütəal Allah əzəldən mənə və Əhli-beytimi məxluqat üçün bəyəndi. Mənə onlar üçün Peyğəmbər, Əlini isə mənə xəlifə və vəsi müəyyən edibdir. Belə ki, müsəlmanların haqqı yoxdur ki, mənə Allah-Təala təyin edən vəsi və xəlifələr əvəzinə başqa bir kəsləri xəlifə seçsinlər».¹

«Qədir» bayramı (Əli (ə)-ın Allahın əmri ilə xilafət və imamətə təyin oldunğu gün) münasibəti ilə müqəddəs Məşhəd şəhərində böyük bir bayram şənliyi keçirdik. Bu bayram şənliyində, Peyğəmbər (s)-in səlahiyyətli xəlifələrinin «on iki imam» haqqında əhli-sünnət alimlərinin bu barədə yazdığı kitabları sərgiyə qoyaraq, nümayiş etdirdik. Ümumiyyətlə bütün müsəlmanlardan «şiə və sünni» xüsusən sünnü alimlərindən, dəvət etmişdik, Peyğəmbər (s)-in səlahiyyətli xəlifəsi Əli (ə)-ın haqqında, özləri rəvayət etdiyi hədisləri, açıq şəkildə yaxından görsünlər. Sünnü alimlərindən biri, sərgidəki kitabları mütaliə edəndən sonra, təəssüflə dedi:

- Nə gözəl olar ki, Əbu Bəkr, Ömər və Osmanda Peyğəmbər (s)-ə xəlifə və vəsi olmaqları haqda belə bir təntənəli sərgi açardınız.

Mən sünnü alimindən bu sözü eşidərkən onun cavabında belə ərz etdim: Əgər Peyğəmbər (s) onlarında Allah tərəfindən xəlifə bəyənilməsinə bəyan etsəydi, biz də onların haqqında deyilən hədisləri sərgiyə qoyub şənlik keçirərdik. Lakin, həqiqət budur ki, tarix kitablarında onların Peyğəmbər (s)-ə xəlifə olmalarına yəni Allah-Təala tərəfindən bu ali məqama seçilmələrinə bir hədisdə belə rəvayət olunmayıbdır.

¹ Bu hədisi ibn Cübeyr «Noxbə» adlı kitabında yenədə nəql edibdir.

Baxmayaraq ki, Əli (ə) və ondan sonrakı, on bir imam və xəlifələri, İslam peyğəmbəri ayrı-ayrılıqda adları ilə təyin etmişdir, lakin Peyğəmbər dünyasını dəyişəndən sonra bir neçə kəs dünyada hökumət etmək üçün onun vəsiyyəti və tapşırığına dönmək çıxaraq, özlərini xəlifə bilib, o Həzrətin Əhli-beytinin haqqını inkar etdilər.

Şübhəsiz ki, Peyğəmbər (s) Əli (ə)-ı axırıncı həcc səfərindən qayıdanda Qədir-Xum çölündə rəsmi şəkildə özünə xəlifə təyin edibdir. Belə ki, o əsrdə olan müsəlmanların bir çoxu, Peyğəmbərin səhabələri və həmçinin Əbu Bəkr, Ömər və Osman cənabları bir çox məqamlarda, xüsusən Qədir-Xum çölündə bu hadisənin canlı şahidi olublar. Elə bu münasibətlə Qədir-Xumda Əli (ə)-ı peyğəmbərə xəlifə olmasını ona təbrik və **«Bəxxin-bəxxin ləkə yəbnə Əbi Talib»** yəni **«Mübarək olsun mübarək olsun sənə imam və xilafət ey Əbu Talibin oğlu»** dedilər.

Amma görəsən nəyə görə, imamət və xilafəti Qədir-Xumda Əli (ə)-ma təbrik deyən kəslər, Peyğəmbər dünyasını dəyişəndən sonra o Həzrəti xilafətdən uzaqlaşdıraraq özlərini Peyğəmbər (s)-ə xəlifə seçdilər?

Bu sual tarix və hədis kitablarında, xüsusən «Nəhcül-bəlağə», «Əl-Ğədir», «Əs-siratul müstəqim» və yüzlərlə başqa kitablarda izah edib aydınlaşdırıblar. Lakin mən sözümlərimizin müxtəsər olmasına xatir o səbəb və dəlillərdən ikisini siz əziz oxucular üçün bəyan edirəm.

Birincisi buna görəki Peyğəmbər (s)-in Əhli-beytinə qarşı ürəklərində düşmənlik bəsləyən dünyapərəst kəslər, Peyğəmbərdən sonra öz kin və düşmənçiliklərin aşkar edib, hakimiyyətə gəlmək üçün belə deyirdilər: Nəyə görə biz Peyğəmbərə xəlifə və canişin olmamalıyıq. Belə ki, əgər Peyğəmbərin sifariş etdiyi kimi Əli və ondan sonra Həsən və Hüseyin və onlardan sonra isə Hüseyinin nəslindən gələn kəslər,

Peyğəmbərin yerində xilafət edib müsəlmanlara imam və rəhbər olsalar, gərək biz və bizim nəslimizdən gələn övladlarımız onlara tabe olaraq onlara itaət edək.

İkincisi isə bundan ibarətdir ki, yuxarıda qeyd etdiyimiz kəslər «Əli, Fatimə, Həsən və Hüseyn həzrətlərinə paxıllıq və həsəd edirdilər. Çünki Peyğəmbər (s) bütün məqamlarda öz Əhli-beytini camaata sifariş edirdi.

Necə ki, Peyğəmbər (s)-dən rəvayət etdiyimiz hədislərdə deyilənləri mülahizə etsək bu həqiqəti açıq şəkildə dərk edirik ki, o Həzrət söhbətlərində və həmçinin bir çox yerlərdə Əli (ə)-ın elm, fəzilət, paklıq və imamət məqamına səlahiyyətli olduğunu müsəlmanlara bəyan edirdi. Elə bu və ya digər səbəblərə görə Peyğəmbər (s)-ın səhabələrindən bir neçə kəs, istər qadın istərsə də kişi, Peyğəmbərin Əhli-beytinə həsəd göstərərək paxıllıq edirdilər. Onlar Peyğəmbər (s)-in mənəvi möhkəmliyinə malik olan kəlamlarını qulaq ardına vuraraq, bir çox hallarda səy edirdilər ki, Əli (ə)-ın haqq və fəzilətin inkar edib özlərinə saxta yollarla yalançı fəzilətlər düzəldərək o Həzrəti Peyğəmbər (s) təyin edən xilafət və imamət məqamından uzaqlaşdırsınlar.

Hətta razı deyildilər ki, Peyğəmbər (s)-in təyin etdiyi xəlifə olan Əli, Həsən, Hüseyn və ümumiyyətlə, Peyğəmbərin Əhli-beytinin adı çəkilsin.

Belə ki, böyük alimlərdən olan cənab Dərvəsti rəvayət edir ki, bir gün Müsənnə adlı kəs Aişəyə sual verib, soruşdu:

- Peyğəmbərdən sonra neçə xəlifə olacaqdır?

Aişə:

- Rəsulu-Əkrəm (s) mənə xəbər verib ki, məndən (Peyğəmbərdən) sonra on iki xəlifə olacaqdır. Məndə o Həzrətin imla edib buyurduğu kimi on iki nəfər xəlifələrin adların yazıb saxlamışam. Müsənnə deyir:

- Ərz etdim ki, o yazdığı adları mənə göstər. Lakin Aişə bu işdən boyun qaçıraraq, onları mənə nişan vermədi.

Əziz oxucular! Qeyd etdiyimiz kəslər, yəni Peyğəmbər (s)-dən sonra hökumət və rəyasət tələb edən və o Həzrətin Əhli-beytinə «Əli, Həsən, Hüseyin və habelə Hüseyinin nəslindən gələn imamlara» həsəd və paxıllıq edənlər, Peyğəmbər (s) deyən sözlərə dönük çıxaraq, Allah və onun Rəsulunun bəyəndiyi hidayət və düzlük yolundan əl götürüb zəlalət yoluna getdilər.

Həzrəti Əli, Həsən, Hüseyin və eyni zamanda, Hüseyinin nəslindən olan imamların camaatı düz yola hidayət etməsinə imkan verməmək məqsədi ilə, o Həzrətləri ev dustağı, zindan məhbusu və zəhər verib şəhid etməklə və yaxud «Kərbala» faciəsini törətməklə, onları İlahi gözəlliyə malik olan bu ali məqam (xilafət və imamət)-dən kənarda qoydular.

Yuxarıda dediklərimizi nəzərə alaraq bu nəticəyə gəlmək olar ki, xəbis və çirkin niyyətli kəslər Peyğəmbər (s)-in Əhli-beytini xilafət və imamət məqamından uzaqlaşdırıb şəhid etməklə, onların nəsillərin yer üzündən kəsib hətta onlardan bir quru adın da qalmasına razı deyillər.

Lakin düşünmədilər ki, Allah yandıran çırağı bir kəs söndürə bilməz. Necə ki, Mütəal Allah «Səff» surəsinin 8-ci ayəsində buyurur:

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مِمَّنْ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Yuridunə liyutfiu nurəllahi bi əfvahihim vəllahu mutimmu nurihi vələv kərihəl kafirun.

«Onlar Allahın nurunu (islam dinini) öz ağızları (öz iftiraları və şər sözləri) ilə söndürmək istəyirlər. Allah isə -

kafirlərin xoşuna gəlməsə də, öz nurunu (dinini) tamamlayacaqdır».¹

Necə ki, min dörd yüz (1400) ildən sonra hələ də Peyğəmbər (s)-in pak və mütəhhər Əhli-beytinin izzət və şərəflə yaşamaqlarını və bununla bərabər insanları da bu Allah deyən yola dəvət etmələri və həmçinin bu müqəddəs yolda özlərini qurban verməkləri, tamam məqalə və kitablarda yazılıb əldən-ələ gəzərək, dillər əzbəri olmuşdur.

Həmçinin onların məzar və ziyarətgahları bir çox ölkələrdə, məsələn Səudiyyə Ərəbistanında, və ya İraqda olan Nəcəf, Kərbala, Kazımeyn və Samirre şəhərlərində və yaxud İranda olan müqəddəs Məşhəd şəhərində, tamam insanlar üçün, istər dünyəvi, istər də dini cəhətdən şərəf və izzət sərmayəsi olduğuna görə, insanlar o müqəddəs məkanlara üz tutaraq, həmin ziyarətgahlarda Allaha ibadət edib, uca tanrıdan yardım diləyirlər.

Qeyd etdiyimiz ölkələrdə, Peyğəmbər (s)-in Əhli-beytini yaxından ziyarət edən kəslər, o Həzrətlərin necə gözəl və möhtəşəm məqbərə və ziyarətgahlarının olmasının canlı şahidi olublar. Belə ki, o ziyarətgahlarda nəzir edilmiş pul, qızıl, və başqa şeylərdən istifadə edərək həmin dövlətlər də, zavodlar, fabriklər, və başqa iş yerləri və həmçinin kitab nəşr edən çapxanalar, xeyriyyə ünvanında, yəni təmənnasız olaraq ümumi camaatın ixtiyarına qoyulan kitabxana, məktəb, universitet, xəstəxana, yeməxana və digər mühüm və lazımlı binaların tikilməsi hələ də davam etməkdədir.

Lakin əgər Peyğəmbər (s)-in Əhli-beyti ilə müxalifət edib hakimiyyət xatirinə dünya tələb edən kəslərin həyatına diqqət etsək, görərik ki, onlardan bir quru adda belə qalmayıbdır.

¹ «Səff» surəsi, ayə 8.

Əgər bəzi yerlərdə onların adları çəkilsə də, yalnız zülm və çirkin əməllərindən danışılaraq onlara lənət oxunular.

Ancaq Peyğəmbər (s)-in özü və Əhli-beytinin adı indiyə qədər hər yerdə deyilərək dillər əzbəri olduğu kimi, şübhəsiz ki, qiyamətə qədər də belə olacaqdır.

Amma bunların əksinə olaraq Peyğəmbər (s)-ın azanda adının çəkilməsinə razı olmayan Müaviyyələr və həmçinin o Həzrətin Əhli-beytinə həsəd və paxıllıq edən Yəzid, Ömər ibn Səd, Şimr və ümumiyyətlə demək olar ki, Bəni-Üməyyə və Bəni-Abbas və bunlardan başqa çirkin ruhiyyəli kəslərdən pis addan başqa bir şey qalmayıbdır. Və həqiqətən də belə olmalıdır. Çünki Mütəal Allah Qurani Kərimdə buyurur:

وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ

Və səyələmulləzinə zələmu əyyəmun qələbin yən qəlibun.

«Zülm edənlər isə (öləndən sonra) hansı dönüşə dönəcəklərini mütləq biləcəklər!»¹

Həqiqətən zülm edən kəslər (haqqı danıb inkar edənlər) özlərinin nabüd olaraq həlak olmalarını yaqin edib görəcəklər.

Əlhəmdulillahi rəbbil aləmin vəs-səlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətu.

¹ «Şura» surəsi, ayə 227.

Dua və münacat:

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مُحِبًّا لِأَوْلِيَانِكَ وَ مُعَادِيًّا لِأَعْدَائِكَ وَ مُسْتَنًّا بِسُنَّةِ خَاتَمِ أَنْبِيَائِكَ
عَلَى مَا تَرْضَاهُ وَرَسُولُكَ وَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ عَلَيْنَا سَبِيلًا بِحَقِّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَأَلِهِ الطَّاهِرِينَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ

İlahi! Bizi, dostlarını (Məhəmməd və ali Məhəmmədi) istəyən və düşmənlərini düşmən sayanlardan et. Və bizləri axırncı peyğəmbərin sünnət və şəriətini üstün tutub ona gözəl əməl edənlərdən qərar ver.

Belə ki, Sən və sənin Rəsulun bizdən razı olasınız. Və səni and veririk ağamız Məhəmməd və ali Məhəmmədin həqqinə bu çətin yolda (peyğəmbərin əmr etdiyi sünnəti və qanuna əməl etməkdə) bizi müvəffəq edərək şeytanı bizə qalib etmə!

Amin ya Rəbbəl aləmin.

Allahummə səlli əla Mühəmmədin və ali Mühəmməd.

Mühəqqiqin son sözü

Şübhəsiz ki, müsəlmanların məzhəb və qruplarının bəzisinin sayı başqa qruplardan artıq olaraq üstündür. Məgər bir qrupun sayının çox olması, onun tutduğu əqidə və yolunun düzgünlüyünü təsdiq edərmi?

Əgər çoxluq bir qrupun düzlük və həqqaniyyətinə dəlalət etsəydi, onda indiki dövrdə yaşayan insanların üçdə iki faizi müsəlman deyil. Bəs onların (qeyri müsəlmanların) sayının çoxluğu onlar gedən yolun düzgünlüyünə səbəb ola bilərmi?

Əgər müsəlmanlar Peyğəmbər (s) etdiyi və siyyəyə əməl etsələr islam və müsəlmanlar neçə məzhəb və qrupa bölünə bilərmi?

Görəsən milyarddan artıq müsəlman yəni şiə və sünni hansı islam dininə və Peyğəmbər əmr edən sünnət və qanuna əməl edirlər?

Görəsən Peyğəmbərin sözünə inanıb, onun Əhli-beytinin imamət və xilafətin qəbul edən kəslərin əqidə və fikirləri islam dinində bəyənilir? Və ya Peyğəmbərin Əhli-beytinin əvəzinə başqa bir kəsləri o Həzrətə xəlifə təsəvvür edib və özləri seçdiyi kəslərin əsassız fikirlərinin dalınca gedən kəslərin?

İlahi görəsən Qurani-Kərimdəki «Ali-İmran» surəsinin 103-cü mübarək ayəsinə nə vaxt əmək olunacaqdır?

Mənbələr

1. «Əl Eyn».....Əl Xəlil
2. «Misbahil Munir».....Əl Qəyyumi
3. «Məcməul Bəyan».....Əşşeyx Fəxrəddinil Tureyhi
4. «Əsasul Bəlağə».....Əzzəməxsəri
5. «Müfrədate Rəqib».....İsfahani
6. «Əl-Muncid».....Luveys Məlüf
7. «Lisanul Ərəb».....İbn Mənzur
8. «Möcməul Müfəhrəs».....Məhəmməd Fuad Əbdülbaqi
9. «Əssəvarimul mohriqəş».....Qazi Nurullahe Şuştəri
10. «Əl Kəşşaf».....Zəməxsəri
11. «Şərh Risalətul hüquq».....Seyyid Əli Qəpançı
12. «Əttəfsir Kəbir».....Fəxre Razi
13. «Əl-Mizan».....Əllamə Seyyid Mühəmməd Hüseyn Təbətəbai
14. «Əl Burhan».....Seyyid Haşim Bəhrani
15. «Əttebyan».....Şeyx Tusi
16. «Əlbəsair».....Şeyx Yəsübidin Rəstaq
17. «Əhkəmul Quran».....İbn Ərəbi
18. «Əssiratul-müstəqim».....Şeyx Bəyaz Nəbati
19. «Camu Əhadise şiə».....Şeyx İsmail Muizzi
20. «Tarixi Təbəri».....Şeyx Təbəri
21. «Təfsiri Nuris-səqaleyn».....Əşşeyx Əbdi Əli Əl-Hüveyzi
22. «Müsnəd».....Əhməd ibn Hənbəl
23. «Biharul-ənvar».....Əllamə Məclisi
24. «Səhih Müslim».....Müslim ibn Həccac
25. «Səhih Termizi».....Əbu İsa
26. «Əl-Mənaqib».....İbn Şəhr-Əşur
27. «Əddurul-Mənsur».....Cəlaluddin Siyuti
28. «Əttəraif».....Seyyid ibn Tavus
29. «Kənzul-umal».....Əli Müttəqi
30. «Təbəqat».....İbn Səd
31. «Əssəbətü minəssələf».....Seyyid Mirzə Firuzabadi
32. «Müstədrəkil-vəsail».....Mirzə Hüseyn Nuri
33. «Təfsiri Əyyaş».....Əyyaşi
34. «Müntəhəl Amal».....Mərhum Hacı Şüyx Abbas Qumi
35. «Quran» tərcüməsi.....Vasif Məmmədəliyev

MÜNDƏRƏCAT

ÖN SÖZ.....	4
Bismillahir rəhmanir rəhim.....	16
Birinci hədis.....	22
İkinci hədis	24
Üçüncü hədis	25
Dördüncü hədis	27
Beşinci hədis.....	28
Altıncı hədis.....	30
Yeddinci hədis	34
Səkkizinci hədis	36
Doqquzuncu hədis.....	38
Dua və münacat:.....	46
Mühəqqiqin son sözü	47
Mənbələr.....	48